

Ministerstvo zemědělství
Odbor hospodářské úpravy a ochrany lesů

18918/2019-MZE-16212

Spisová značka.: 14LH7893/2019-16212
Č.j.: 18918/2019-MZE-16212

Vyřizuje: JUDr. Ing. Jiří Staněk, CSc.
Telefon: 221812381
E-mail: Jiri.Stanek@mze.cz
ID DS: yphaax8

Adresa: Těšnov 65/17, Nové Město, 110 00 Praha 1

V Praze dne : 3. 4. 2019

VEŘEJNÁ VYHLÁŠKA
OPATŘENÍ OBECNÉ POVAHY

Ministerstvo zemědělství jako ústřední orgán státní správy lesů, věcně příslušný podle ustanovení § 49 odst. 2 písm. e) zákona č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů (lesní zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „lesní zákon“), v souladu s § 171 a násl. zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), vydává podle § 51a lesního zákona následující

opatření obecné povahy,

kterým Ministerstvo zemědělství rozhodlo o následujících opatřeních odchylných od ustanovení § 31 odst. 6, § 32 odst. 1 a § 33 odst. 1 až 3 lesního zákona:

1. V lesích na území České republiky, s výjimkou lesů na území národních parků a jejich ochranných pásem, se stanoví, že na kůrovcové souše se až do 31. prosince 2022 nevztahuje povinnost vlastníka lesa přednostně zpracovat těžbu nahodilou; povinnost vlastníka lesa aktivně vyhledávat kůrovcové stromy, provádět jejich včasnou těžbu a účinnou asanaci zůstává zachována;

2. V lesích na území, které je tvořeno katastrálními územími, jež jsou uvedena v příloze č. 1 tohoto opatření obecné povahy, která je jeho nedílnou součástí

2. 1. se stanoví, že vlastník lesa není povinen používat jako obranná opatření lapače a klást lapáky; povinnost vlastníka lesa aktivně vyhledávat kůrovcové stromy, provádět jejich včasnou těžbu a účinnou asanaci zůstává zachována;

2. 2. se stanoví, že holina vzniklá na lesních pozemcích v důsledku nahodilé těžby musí být zalesněna do 5 let a lesní porosty na ní zajištěny do 10 let od jejího vzniku;

2. 3. se povoluje, aby při zalesňování kalamitních holin o souvislé výměře větší než 2 ha byly ponechány nezalesněné pruhy o šířce až 5 metrů ve vzdálenosti přiměřené velikosti, terénním a ostatním poměrům zalesňované plochy, minimálně 20 metrů, a tam, kde kalamitní holina tvoří okraj lesa, se povoluje ponechat nezalesněný pruh o šířce až 5 metrů pro vytvoření porostního pláště;

2. 4. se stanoví, že pokud vlastník lesa ponechá nezalesněný pruh nebo pruhy podle bodu 2. 3., považují se tyto pruhy za bezlesí a o jejich plochu je možno snížit plochu určenou k zalesnění v rámci plochy holiny.

3. Toto opatření obecné povahy nabývá účinnosti dnem vyvěšení veřejné vyhlášky, kterou je toto opatření obecné povahy oznámeno, na úřední desce Ministerstva zemědělství.

4. Toto opatření obecné povahy se zveřejní též na úředních deskách obecních úřadů obcí s rozšířenou působností.

Odůvodnění:

Nepříznivé klimatické podmínky, zejména dlouhodobý srážkový deficit, přivodily oslabení vitality a odolnosti zvláště jehličnatých lesních porostů prakticky na celém území České republiky. To má za následek přemnožení hmyzích škůdců lesních porostů (podkorního hmyzu), které v některých krajích dosáhlo mimořádně závažného kalamitního stavu. Lesní porosty na velké části území České republiky byly navíc v roce 2018 a na počátku roku 2019 opakovaně zasaženy negativním působením abiotických činitelů (silným větrem, sněhem a námrazou) jejichž následkem je další rozsáhlé kalamitní poškození lesních porostů.

Mimořádný rozsah kalamitního poškození lesních porostů v několika regionech České republiky vyžaduje, aby ke zvládnutí kalamity a ke zmírnění a urychlenému odstranění jejích následků byla přijata mimořádná opatření, přísnější než s jakými pracovala dosavadní lesnická provozní praxe.

Jedním z organizačních a administrativních předpokladů pro realizaci mimořádných opatření je rozdělení území České republiky podle intenzity zasažení lesů kalamitou na území, kam jsou zařazena katastrální území, kde jsou lesy kalamitou nejvíce poškozeny, a na území, kam patří všechna ostatní katastrální území. Toto rozdělení území České republiky bylo provedeno na základě posouzení rozsahu a intenzity kalamity na počátku roku 2019.

Podle ustanovení § 51a odst. 1 lesního zákona může Ministerstvo zemědělství v případech regionálních nebo celostátních mimořádných situací majících charakter kalamit, vyvolaných zejména biotickými nebo abiotickými činiteli, které nastaly na území dvou a více krajů, kdy plnění povinností ze strany vlastníků lesů není možné, nebo by nevedlo k naplnění účelu zákona, rozhodnout o nezbytných opatřeních odchylných od ustanovení § 29 odst. 1, § 31 odst. 6, § 32 odst. 1 až 3 a § 33 odst. 1 až 3 lesního zákona. Na základě tohoto ustanovení lesního zákona se vydává toto opatření obecné povahy.

K bodu 1:

V bodu 1. jsou uvedena opatření, která platí na celém území České republiky s výjimkou lesů na území národních parků a jejich ochranných pásem, které jsou v působnosti Ministerstva životního prostředí.

Kůrovcovou souší se podle přílohy č. 2 vyhlášky č. 101/1996 Sb., kterou se stanoví podrobnosti o opatřeních k ochraně lesa a vzor služebního odznaku a vzor průkazu lesní strážce, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška“) rozumí suché stromy lýkožroutem zcela opuštěné.

Podle bodu 2. 6 České technické normy ČSN 48 1000 Ochrana lesa proti kůrovcům na smrku (dále jen „norma“) je kůrovcovou souší strom odumřelý v důsledku žíru lýkožroutů, který již kůrovcům neskýtá podmínky pro vývoj.

Jako suché stromy by měly být kůrovcové souše v normálních podmínkách lesního hospodářství přednostně a průběžně z lesa odstraňovány jako nahodilá těžba tak, jak to stanoví § 33 odst. 1, věta první, lesního zákona.

Příloha č. 2 vyhlášky také stanoví, že při calamitním stavu je primárním cílem zajistit aktivní vyhledávání kůrovcových stromů, jejich včasnou a účinnou asanaci v porostu nebo jejich navazující odvoz ke zpracování, přičemž včasná a účinná asanace proběhne u zpracovatele, případně na náhradních skládkách mimo les. Stanoví rovněž, že těžbu kůrovcových souší lze odložit, nestanoví však, do kdy musí být tyto souše v rámci nahodilé těžby odstraněny.

Vzhledem k všeobecnému nedostatku zpracovatelských kapacit a k tomu, že kůrovcové souše neznamenají riziko dalšího množení lýkožroutů a šíření kalamity, je možno ponechat je v lesních porostech, resp. na pozemcích určených k plnění funkcí lesa, a to až do doby, kdy budou k dispozici kapacity pro jejich zpracování, nejdéle však do 31. prosince 2022. To se však týká pouze kůrovcových souší; ostatní stromy, které by měly být vytěženy v nahodilé těžbě (např. vývraty), musí být z lesních porostů průběžně odstraňovány a asanovány.

Cílem opatření je, aby byly maximálně efektivně využity kapacity těžební, přibližovací a asanační pro zpracování aktivních kůrovcových stromů nebo dříví vhodného pro vývoj lýkožroutů v době jejich aktivity (vegetační doba) a aby zmíněné kapacity nezpracovávaly v té době stromy lýkožrouty již opuštěné. Těžební a přibližovací kapacity je naproti tomu nezbytné efektivně využít na zpracování stromů lýkožrouty již opuštěných v době mimo aktivitu lýkožroutů (mimo vegetační dobu).

Pokud budou na pozemku určeném k plnění funkcí lesa ponechány stojící kůrovcové souše, je třeba, aby vlastník lesa dbal na to, že kůrovcové souše jsou nestabilní a mohou být zdrojem ohrožení provozu na pozemních komunikacích, popř. na stavbách a zařízeních ležících v místě případného dopadu kůrovcové souše nebo její části.

Podle § 19 odst. 1 lesního zákona má v rámci práva obecného užívání lesů každý právo vstupovat na vlastní nebezpečí do lesa a sbírat tam pro vlastní potřebu lesní plody a suchou na zemi ležící klest. Přitom je povinen dbát pokynů vlastníka, popř. nájemce lesa a jeho zaměstnanců.

Podle § 19 odst. 1 lesního zákona může orgán státní správy lesů z důvodu ochrany lesa nebo v zájmu zdraví a bezpečnosti občanů rozhodnout o dočasném omezení nebo vyloučení (zákazu) vstupu do lesa.

Podle § 20 odst. 1 písm. h) lesního zákona je v lesích zakázáno vstupovat do míst označených zákazem vstupu, a podle písm. i) je v lesích zakázáno vstupovat do lesních porostů, kde se provádí těžba, manipulace nebo doprava dříví.

Pokud nebude orgánem státní správy lesů podle § 19 odst. 3 lesního zákona rozhodnuto o omezení nebo zákazu vstupu do lesa, musí každý, kdo vstupuje do lesa, při pohybu na pozemcích určených k plnění funkcí lesa včetně pohybu na účelových komunikacích (lesních cestách), stezkách a pěšinách, na trasách vyznačených pro jízdu na kole, na koni, na lyžích nebo na saních, a na ostatních místech využívaných v rámci obecného užívání lesů dbát své osobní bezpečnosti a bezpečnosti osob svěřených a přizpůsobit své jednání stavu přírodního prostředí a lesa, v němž se na vlastní nebezpečí pohybuje.

Tam, kde nebude vstup do lesa omezen nebo zakázán, se široká veřejnost, tedy všechny fyzické osoby, které vstupují do lesa v rámci práva obecného užívání lesů, upozorňuje, že tak činí na vlastní nebezpečí a musí si být vědomy rizik vyplývajících z prosté existence lesa jako přírodního prostředí. Tato rizika jsou zvýšená v lesích postižených kalamitou.

Stromy napadené kůrovcem se v současné době vyskytují v lesích na celém území České republiky a k dalšímu zamezení šíření kalamity je třeba všechny takové stromy skácet a po skácení je bez zbytečného odkladu, tedy v závislosti na použitém způsobu asanace co nejdříve asanovat. Včas, tedy podle zvoleného způsobu asanace tak, aby je nemohlo opustit životaschopné stadium vývoje kůrovce, musí být asanovány také všechny položené lapáky.

K bodu 2:

V bodu 2. jsou uvedena opatření, která platí v lesích v katastrálních územích uvedených v příloze tohoto opatření.

K bodu 2. 1.:

Podle § 32 odst. 1 písm. b) lesního zákona je vlastník lesa povinen preventivně bránit vývoji, šíření a přemnožení škodlivých organismů.

Podle přílohy č. 2 vyhlášky spočívá ochrana proti kůrovcům rovněž v nasazení odchyťových zařízení (feromonových lapačů, lapáků nebo otrávených lapáků). Současně je stanoven počet odchyťových zařízení v závislosti na populační hustotě škůdce.

Vzhledem k mimořádnému rozsahu kalamitního postižení lesních porostů v lesích v katastrálních územích, kde jsou lesy kalamitou nejvíce poškozeny, nemají odchyťová zařízení (lapače a lapáky) z hlediska efektivní ochrany lesů ve většině případů žádný podstatný význam. Proto je možno od používání lapačů a kladení lapáků jako obranných opatření na zmíněných územích upustit.

Případně upuštění od používání lapačů a kladení lapáků jako obranných opatření však vlastníka lesa nezavazuje povinnosti aktivně vyhledávat kůrovcové stromy a provádět jejich včasnou těžbu a účinnou asanaci.

K bodu 2. 2.:

V důsledku kalamitních těžeb vznikly na pozemcích určených k plnění funkcí lesa rozsáhlé kalamitní holiny, na nichž objektivně nebude možno obnovit lesní porosty a dosáhnout jejich zajištění ve lhůtách stanovených v § 31 odst. 6 lesního zákona. Proto se zákonem stanovená lhůta pro zalesnění kalamitní holiny prodlužuje o tři roky a pro dosažení zajištění lesních porostů na kalamitní holině se stanoví lhůta 10 let.

Pokud ani v prodloužených lhůtách vlastník lesa nestihne provést zalesnění holiny nebo dosáhnout zajištění lesního porostu, musí požádat věcně a místně příslušný orgán státní správy lesů o další prodloužení lhůty.

Za datum vzniku holiny se považuje konec kalendářního měsíce, ve kterém byla na dané kalamitní holině ukončena těžba.

K bodu 2. 3.:

Při zalesňování rozsáhlých kalamitních holin se musí přihlížet k tomu, aby obnovované lesní porosty byly dostatečně stabilní a odolné proti působení abiotických činitelů, zejména větru. Současně je třeba zabezpečit také jejich zpřístupnění pro provádění budoucích výchovných zásahů a pro další činnosti související s péčí o lesní porosty, včetně jejich ochrany před požáry a proti škodám působeným zvěří.

Proto se povoluje, aby při zalesňování kalamitních holin o souvislé výměře větší než 2 ha byly ponechány nezalesněné pruhy o šířce a ve vzdálenosti přiměřené velikosti, terénním a ostatním poměrům zalesňované plochy. Podle konkrétních podmínek dané lokality (kalamitní holiny) půjde o pruhy široké až 5 metrů a vzdálené od sebe minimálně 20 metrů.

Závisí na vůli vlastníka lesa, zda toto povolení využije, nebo zda k vytvoření rozčleňovacích pruhů v porostu přistoupí až později, např. v další fázi vývoje a výchovy porostu.

Tam, kde kalamitní holina tvoří okraj lesa, je třeba při zalesňování počítat s nutností vytvořit porostní plášť. Proto se povoluje, aby byl na hranici lesního pozemku (holiny) a jiných pozemků, které nejsou určeny k plnění funkcí lesa, ponechán nezalesněný pruh lesního pozemku o šířce až 5 metrů.

Také v tomto případě je na vůli vlastníka lesa, zda toto povolení využije, nebo zda celou plochu lesního pozemku zalesní. Přitom je třeba vzít v úvahu také ustanovení § 1017 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a v zájmu předcházení sporům s vlastníky pozemků přiléhajících k lesu nevysazovat cílové dřeviny ve vzdálenosti menší než 3 metry od hranice pozemku určeného k plnění funkcí lesa.

Pokud vlastník lesa uvedeného povolení využije, musí si být vědom toho, že jde o opatření, které má jednak vymezit časový prostor pro založení a vytvoření porostního pláště, jednak snížit potřebu reprodukčního materiálu lesních dřevin, kterého je pro zalesnění kalamitních holin přechodný nedostatek.

K bodu 2. 4.:

Plochy pruhů, které vlastník lesa může ponechat nezalesněné podle bodu 2. 3., budou považovány za bezlesí (§ 1 odst. 1 písm. b/ vyhlášky č. 84/1996 Sb.). Protože se o plochu pruhů fakticky zmenší zalesňovaná rozloha lesního pozemku, bude minimální počet jedinců (sazenic) na jeden hektar zalesňované plochy, stanovený v příloze č. 6 vyhlášky č. 139/2004 Sb., vztahován pouze k zalesňované ploše lesního pozemku bez uvedených pruhů bezlesí. Celý takový pozemek, včetně pruhů bezlesí, bude považován za zalesněný.

K bodu 3:

Toto opatření obecné povahy nabývá podle ustanovení § 51a odst. 4 lesního zákona účinnosti dnem jeho vyvěšení na úřední desce Ministerstva zemědělství.

Ode dne vyvěšení na úřední desce Ministerstva zemědělství bude písemnost (zde: opatření obecné povahy) zveřejněna též způsobem umožňujícím dálkový přístup.

K bodu 4:

Toto opatření obecné povahy bude podle § 51a odst. 4, věta druhá, lesního zákona zveřejněno též na úředních deskách obecních úřadů obcí s rozšířenou působností.

Porušení nebo nedodržení povinností stanovených tímto opatřením obecné povahy je přestupkem podle § 54 odst. 1 písm. e) lesního zákona.

Poučení:

Proti opatření obecné povahy nelze podat opravný prostředek (§ 173 odst. 2 správního řádu).

Ing. František Pásek
ředitel odboru

Otisk úředního razítka

Přílohy:

Seznam katastrálních území podle bodu 1. opatření

Rozdělovník:

Obecní úřady obcí s rozšířenou působností - se žádostí o vyvěšení na úřední desce úřadu

Všechny obce na území České republiky - na vědomí a se žádostí o vyvěšení na úřední desce obecního úřadu (§ 173 odst. 1 správního řádu)

Krajské úřady – na vědomí

Vyvěšeno dne

4.4.2019

